

श्री प्रमुख जिल्ला अधिकारी ज्यू,

मिति:

जिल्ला प्रशासन कार्यालय, काठमाडौं ।

विषय: संस्था दर्ता गरी पाउँ ।

हामीले तल विवरणमा उल्लेख भएअनुसारको.....”नामक सामाजिक संस्था, संस्था दर्ता ऐन, २०३४ बमोजिम दर्ता गर्न चाहेकोले उक्त संस्था दर्ताकोलागि जि.प्र.का.काठमाण्डौंलाई सिफारिस गरिदिनुहुन हार्दिक अनुरोध सहित यो निवेदन गरेका छौं ।

विवरण

१. संस्थाको नाम: .....
२. संस्थाको ठेगाना: काठमाण्डौं जिल्ला, .
३. संस्थाको घर नं .टेलिफोन नं इमेल पो.ब.नं.
४. संस्थाको मुलभुत उद्देश्य: .
५. संस्थाको आर्थिक श्रोत .:
६. प्रबन्ध समितिका पदाधिकारी:

क्र.सं.	नाम, थर	संस्थाको पद	स्थायी बतन	पेशा	दस्तखत
१.					
२.					
३.					
४.					
५.					
६.					
७.					

संस्थाको अध्यक्ष

मोवाईल नं

को विधान

प्रस्तावना

..... नामक संस्था स्थापना गरी संचालन गर्न वान्छनिय भएकोले “यो विधान संस्था दर्ता ऐन २०३४ को अधिनमा रही तर्जुमा गरिएकोछ”।

परिच्छेद १

प्रारम्भिक

संस्थाकोनामः

नेपाली भाषामा ..... ”अंग्रेजीमा ..... हुनेछ ।
छोटकरीमा..... रहने छ ।

क) संस्थाको कार्यालय रहने ठेगाना :

यस संस्थाको कार्यालय काठमाण्डौ जिल्ला .....न.पा. वार्ड नं.....मा रहनेछ । आवश्यकतानुसार सम्बन्धित स्थानीय अधिकारीको पूर्व स्वीकृति लिएर कार्यालय सार्न सकिनेछ ।

ख) संस्थाको कार्यक्षेत्र

यस संस्थाको कार्यक्षेत्र काठमाण्डौ जिल्ला भरी रहनेछ । आवश्यकतानुसार सम्बन्धित जिल्ला को स्थानीय अधिकारीको स्वीकृति लिएर नेपाल राज्यभित्र कार्य क्षेत्र विस्तार गरिने छ ।

ग) प्रारम्भ :- यो विधान संस्था दर्ता भएको मिति देखि प्रारम्भ हुनेछ ।

घ) संस्थाको अस्तित्व :- यो संस्था एक अविच्छिन्न उत्तराधिकारवाला संगठित, स्वशासित, गैरनाफामुलक, गैर राजनीतिक तथा गैरसरकारी सामाजिक संस्था हुनेछ । संस्थाबाट आफ्नो उद्देश्य बाहेक आय आर्जन गर्ने तथा कुनै प्रकारको शुल्क लिई वा नलिई परामर्श प्रदान गर्ने कार्य गरीने छैन

२. परिभाषा

विषय वा प्रसंगले अन्य अर्थ नलागेमा यस विधानमा :

क) “विधान” भन्नाले .....,को विधानलाई संभन्नुपर्दछ ।

ख) “संस्था” भन्नाले ..... नेपाललाई जनाउँदछ ।

ग) “समिति” भन्नाले यस विधानको दफा १३ बमोजिम गठित कार्य समितिलाई जनाउँदछ ।

घ) “सभा” भन्नाले यस विधान बमोजिम बसेको साधारण सभा र विशेष साधारण सभालाई समेत जनाउँदछ ।

ङ) पदाधिकारी भन्नाले संस्थाका पदाधिकारीहरूलाई सम्भन्नुपर्दछ ।

च) नियम, विनियम भन्नाले यस विधान अन्तर्गत बन्ने नियम विनियमलाई जनाउँदछ ।

छ) स्थानीय अधिकारी भन्नाले प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई जनाउँदछ ।

ज) तोकिएको वा तोकिए बमोजिम भन्नाले यो विधान र यस विधान अन्तर्गत बनेको नियम विनियममा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्भन्नु पर्दछ ।

झ) स्थानीय निकाय भन्नाले गा.वि.स.,महानगर,उपमहानगर,नगरपालिका र जि.वि.स.लाई जनाउने छ ।

३) संस्थाको छाप र चिन्ह :

प्रचलित व्यवस्थाको प्रतिकुल नहुने गरी संस्थाको एउटा छुट्टै छाप र चिन्ह हुनेछ । छाप र चिन्ह अनुसुचि १ बमोजिमको ढाँचामा हुनेछ । तर संस्थाको नाम छाप र चिन्ह पूर्व दर्ता भएको कुनै संस्थासँग मेल खाएमा संशोधनको प्रक्रियाद्वारा तुरुन्त संशोधन गरिने छ ।

परिच्छेद २

उद्देश्य

४. संस्थाको उद्देश्य :-

संस्थाको उद्देश्य देहाय बमोजिम रहनेछ ।

क) यो संस्था मुनाफा रहित, जनहितकारी सामाजिक संस्था हुनेछ ।

ख)

ग)

आवश्यकता अनुसार थप गर्न सकिने ।

५. संस्थाको उद्देश्य प्राप्त गर्न गरिने कामहरु :

यस संस्थाको उपरोक्त उद्देश्यहरु प्राप्त गर्न देहायका कार्यहरु गर्नेछ :

क) संस्थाले प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम सम्बन्धित निकायबाट अनुमति वा इजाजत प्राप्त गरि मात्र आफ्ना उद्देश्यहरु कार्यान्वयन गर्ने छ ।

ख) संस्थालाई आवश्यक पर्ने भवन निर्माण गर्ने वा भाडामा वा लिजमा लिने छ र कम्प्युटर, टेलिफोन, फ्याक्स जस्ता कार्यालय सामान तथा सवारी साधन खरिद गर्नेछ वा भाडामा लिई प्रयोग गर्नेछ ।

ग) संस्थालाई आवश्यक पर्ने कर्मचारी नियुक्त गर्ने तथा तीनको सेवा सर्तहरु निर्धारण गर्नेछ

घ) उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न आवश्यक अन्य कार्य गर्ने ।

परिच्छेद ३

सदस्यता

६) सदस्यहरुको बर्गिकरण :

यस संस्थाका देहाय बमोजिम ४ प्रकारका सदस्यहरुको बर्गिकरण गरिएको छ :

क) साधारण सदस्य :

यस विधानको दफा ७ बमोजिम योग्यता पुगेको कुनै पनि नेपाली नागरिकले तोकिएको प्रकृया अन्तर्गत रहि आवेदन गरेमा संस्थाको सदस्यता प्राप्त गर्ने व्यक्तिहरु साधारण सदस्य हुने छन् ।

ख) संस्थापक सदस्यहरु :

यस संस्था दर्ता हुँदको बखतका पदाधिकारीहरु संस्थापक सदस्य हुनेछन् । संस्थापक सदस्यहरुले साधारण वा आजिवन सदस्यता लिएर विधान बमोजिमको शुल्क बुझाउनु पर्नेछ ।

ग) आजीवन सदस्य :

संस्थाको विकासको लागि विशेष सहयोग दान पुऱ्याउने व्यक्तिहरुलाई तोकिएको प्रकृया अन्तर्गत आजीवन सदस्यता प्रदान गरिनेछ ।

घ) मानार्थ सदस्य :

उपयुक्त ठहर गरेको विशिष्ट समाज सेवी तथा प्रतिष्ठित नेपाली नागरिकलाई संस्थाको मानार्थ सदस्य प्रदान गर्न सक्नेछ तर मानार्थ सदस्यहरुको मताधिकार रहनेछैन ।

७) सदस्यता प्राप्तिको लागि आवश्यक योग्यता :

यस संस्थाको सदस्यको लागि देहाय बमोजिमको योग्यता पुगेको हुनुपर्नेछ :

क) नेपाली नागरिक भएको ।

ख) १८ वर्ष उमेर पुरा गरेको ।

ग) मानसिक सन्तुलन नगुमाएको ।

घ) सार्वजनिक सम्पत्ती हिनामिना गरेको नठहरेको ।

ङ) नैतिक पतन देखिने फौजदारी र भ्रष्टाचारीको अभियोगमा सजाय नपाएको ।

८. संस्थाको सदस्यता प्राप्त गर्न वा बहाल रहन नसक्ने अवस्था :

देहायको अवस्थामा कुनै पनि संस्थाको सदस्यताको पद प्राप्त गर्न सक्ने छैन ।

क) गैर नेपाली नागरिक ।

ख) १८ वर्ष उमेर पुरा नगरेको ।

ग) मगज बिग्रेको वा बौलाएको ।

घ) सार्वजनिक सम्पत्ति हिनामिना गरेको ठहरेको ।

ङ) नैतिक पतन देखिने फौजदारी र भ्रष्टाचारीको अभियोगमा सजाय नपाएको ।

च) सम्बन्धित संस्थाको व्यवसायमा नीजि स्वार्थ भएको ।

छ) साहुको दामासाहीमा परेको

ज) कुनै प्रकारको चोरी, ठगी, कित्ते वा जालसाजी गरेको वा आफ्नो जिम्माको धनमाल अनधिकृत तवरले मासेको वा दुरुपयोग गरेको वा भ्रष्टाचार गरेको अभियोगमा अदालतबाट कसुरदार ठहरी सजाय पाएको एक वर्ष पुरा नभएको ।

९. सदस्यताको समाप्ति

देहायको अवस्थामा कुनै व्यक्ति संस्थाको सदस्यमा बहाल रहने छैन ।

क) यस विधानको दफा ८ बमोजिमको सदस्य पद प्राप्त गर्न नसक्ने भएमा ।

ख) साधारण सभाको ७५ प्रतिशत को सदस्यहरुको बहुमतले संस्थाको सदस्य पदबाट हटाउने प्रस्ताव पारित गरेमा ।

ग) सदस्यले आफ्नो पदबाट दिएको राजिनामा स्वीकृत भएमा ।

घ) संस्थाको काम कारवाहीमा बेइमानि वा वदनियत गरेको कुरा अदालतबाट प्रमाणित भएमा ।

ङ) यस विधान बमोजिम संस्थाले गर्न नहुने, भनी तोकिएको कुनै कार्य गरेमा ।

च) सदस्यता शुल्क बुझाउन बाँकी भएमा ।

छ) संस्था विघटन भै खारेज भएमा ।

१०. कुनै व्यक्ति संस्थाको सदस्यता प्राप्त गर्न वा बहाल रहन अयोग्य ठहराउनु भन्दा अघि संस्थाले निजलाई सो कुराको सुचना दिई, सफाईको सबुद् पेश गर्ने मौका दिइने छ ।

१०. सदस्यता शुल्क र सदस्यता प्रदान गर्ने विधि :

यस विधानको दफा ६ बमोजिमको सदस्यहरुले देहाय बमोजिमको तोकिएको शुल्क तिरी, सदस्यता प्राप्त गर्न सक्नेछन् ।

१. साधारण सदस्य :

- क) साधारण सदस्य प्राप्त गर्न चाहने व्यक्तिले प्रवेश शुल्क बापत रु.१००. र वार्षिक शुल्क बापत रु. १२०.बुझाई तोकिएको प्रक्रिया अनुसार आवेदन पेश गर्नेलाई कार्य समितिको निर्णयले साधारण सदस्यता प्रदान गर्न सकिने छ ।
- ख) त्यस्ता साधारण सदस्यले वार्षिक नबिकरण शुल्क रु.१०० बुझाउनु पर्नेछ ।
- ग) साधारण सदस्य प्राप्त गर्ने सदस्यले प्रत्येक वर्ष असार महिनाको मसान्त भित्र नबिकरण गराइ सक्नु पर्नेछ र त्यस पछिको हकमा तोकिए बमोजिमको थप दस्तुर बुझाई नबिकरण गर्न सक्नेछ ।
२. **संस्थापक सदस्य :**
- (क) यो संस्था दर्ता हुंदाको बखतका तदर्थ समितिका पदाधिकारीहरू संस्थापक सदस्य हुनेछन् ।
- (ख) संस्थापक सदस्यहरूले विधानमा उल्लेख भए बमोजिमको शुल्क बुझाई साधारण सदस्य वा आजिवन सदस्य प्राप्त गर्न सक्ने छन् ।
३. **आजिवन सदस्य :**
- संस्थामा एकमुष्ट रु.१००० बुझाई तोकिएको प्रक्रिया अन्तरगत आवेदन दिने नेपाली नागरिकलाई कार्य समितिको निर्णयले आजिवन सदस्यता प्रदान गर्न सक्ने छ ।
४. **मानार्थ सदस्य :**
- साधारण सभाको निर्णयले उपयुक्त ठानेको समाजसेवी विशिष्ट व्यक्ति तथा प्रतिष्ठित नेपाली नागरिकहरूलाई मानार्थ सदस्य प्रदान गर्न सक्छ, तर मानार्थ सदस्यको मताधिकार रहने छैन ।
५. कुनै आवेदकलाई सदस्यता नदिने निर्णय गरेमा सो को कारण सहित को जानकारी आवेदकलाई दिइने छ ।
६. सबै सदस्यहरूले यस विधान र विधान अन्तरगत बनेको नियम र विनियम बमोजिम भएको व्यवस्थाको पालना गर्नु पर्ने छ ।
७. संस्थाले प्रदान गरेको उपदफा १, २, ३ र ४ अनुसारको सदस्यहरूको तोकिएको ढांचामा छुट्टै अभिलेख पुस्तिका रहने छ ।

परिच्छेद ४

साधारण सभा, कार्य समिति तथा बैठक सम्बन्धी व्यवस्था

११. साधारण सभाको गठन :

१. यस संस्थाको विधानको दफा ७ अनुसार सदस्यता प्राप्त गर्ने मानार्थ सदस्यहरू बाहेक अन्य सदस्यहरू संस्थाको साधारण सभा गठन हुनेछ । मानार्थ सदस्यहरू आमन्त्रित हुने छन् । साधारण सभा संस्थाको सर्वोच्च अंग हुनेछ ।
२. यस संस्थाको साधारण सभा, देहाय बमोजिम हुनेछ ।
- क) वार्षिक साधारण सभा: वर्षको एक पटक वार्षिक साधारण सभा बस्ने छ ।
- ख) **विशेष साधारण सभा:** संस्थाको कुल सदस्य संख्याको १/४ (एक चौथाई) सदस्यहरूले कारण जनाई विशेष साधारण सभा माग गरेमा विशेष साधारण सभा, कार्यसमितिले कम्तीमा ७ (सात) दिन भित्र अनिवार्य रूपमा बोलाउनु पर्दछ । तर साधारण सभा वा विशेष सभा बसेको छ महिना भित्र हुन: विशेष साधारण सभा बस्न सक्ने छैन ।
३. यस संस्थाको प्रथम वार्षिक साधारण सभा संस्था स्थापना भएको मितिले दुई महिना भित्रमा गरिने छ र त्यस पछिका बाँकि साधारण सभाहरू आर्थिक वर्ष समाप्त भएको मितिले २ (दुई) महिना भित्र गरिने छ ।
४. यस संस्थाको वार्षिक साधारण सभा गर्नको लागि कम्तीमा १५ दिन अगावै र विशेष साधारण सभा गर्नका लागि कम्तीमा ७ (सात) दिन अगावै सभा हुने स्थान, मिति, समय, र छलफल गर्ने विषय खोली सबै साधारण सदस्यहरूलाई अनिवार्य रूपले सूचना दिइनेछ ।

५. उप-दफा ४ बमोजिम बोलाइएको साधारण सभा वा विशेष साधारण सभामा विधानको दफा १८ बमोजिमको गण पुरक संख्या नपुरी सभा हुन नसकेमा कम्तीमा ७ (सात) दिनको म्याद दिन पुनः साधारण सभा बोलाइनेछ ।

६. साधारण सभा र विशेष साधारा सभाको छुट्टा छुट्टै निर्णय पुस्तिका राखिने छ ।

१२. **साधारण सभाको काम कर्तव्य र अधिकार:** साधारण सभाको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुने छ ।

- क) कार्य समितिले पेश गरेका योजना कार्यक्रमहरू बार्षिक बजेट पारित गर्ने ।
- ख) लेखा परीक्षकबाट प्राप्त भएको बार्षिक लेखा परीक्षण-प्रतिवेदन माथी छलफल गरी अनुमोदन गर्ने र लेखा परीक्षण प्रतिवेदनबाट देखिएका अनियमित बेरुजु रकमहरू माथी छलफल गरी नियमित गर्न नमिल्ने बेरुजु रकमहरू अशुल उपर गरी फछ्यौट गर्नको लागि कार्य समितिलाई निर्देशन दिने
- ग) आगामी वर्षको लागि लेखा परीक्षकको नियुक्त गर्ने ।
- घ) संस्थाको बार्षिक कार्य प्रगती विवरण र संस्थाले गरेको कार्यहरूको मुल्यांकन गरी कार्य समितिलाई आवश्यक निर्देशन दिने ।
- ङ) संस्थाको कार्य समितिका पदाधिकारीहरूको पदावधि पुगेको अवस्थामा कार्य समितिका पदाधिकारीहरूको विधान बमोजिमको प्रक्रिया अन्तर्गत रही निर्वाचन गर्ने ।
- च) कार्य समितिद्वारा पेश भएका विधान संशोधन, नियम तथा विनियम स्वीकृत गर्ने ।
- छ) मानार्थ सदस्यता प्रदान गर्ने ।
- झ) संस्थाको आफ्नै आन्तरिक श्रोतबाट व्यहोर्ने गरी कार्य समितिले पेश गरेको कर्मचारीहरूको दरबन्दी, पारिश्रमिक भत्ता, तथा अन्य सुविधाहरूमा आवश्यक अनुरूप स्वीकृति प्रदान गर्ने ।

१३. कार्य समितिको गठन

१. साधारण सभाका सदस्यहरू बाट निर्वाचित देहाय बमोजिमको पदाधिकारीहरू रहने ..... सदस्यीयको एक कार्य समिति गठन गरिने छ ।

अध्यक्ष	१
उपाध्यक्ष	१
सचिव	१
सह सचिव	१
कोषाध्यक्ष	१
सदस्यहरू	...

जम्मा

नोट: ७ देखि १७ जना राख्ने ।

२. कार्य समितिको कार्यकाल २ वर्षको हुने छ ।

३. बार्षिक साधारण सभा हुनुभन्दा अगावै कार्य समितिमा रहेको कुनै सदस्यको पद रिक्त हुन आएमा बाँकी अवधिका लागि कार्य समितीका सदस्यको मनोनित कार्य समितिद्वारा गर्न सकिनेछ । यसरी सो पदमा निर्वाचन भएको सदस्यको कार्यकाल जुन सदस्य पद रिक्त भएको हो, सो सदस्य बाँकी कार्यकाल सम्मका लागि मात्र हुने छ तर अन्य पदहरूको लागि विधान बमोजिम बाँकी अवधिको निमित्त निर्वाचन प्रकृयाद्वारा पद पूर्ति गरिनेछ ।

४. कार्य समितिको बैठक आवश्यकता अनुसार अध्यक्षले बोलाउने छ । तर कार्य समितिको पदाधिकारहीहरूको जम्मा संख्याको ५१ प्रतिशत पदाधिकारीहरू उपस्थित नभै, कार्य समितिको बैठक बस्ने छैन ।

६. कार्य समितिको बैठकमा अध्यक्षले अध्यक्षता गर्ने छ, र निजको अनुपस्थितिमा उपाध्यक्षले र उपाध्यक्षको पनि अनुपस्थिति रहेमा बैठकमा उपस्थित भएमा अध्यक्ष बैठकमा उपस्थित सदस्यहरूले छानेको वा जेष्ठ सदस्यले अध्यक्षता गर्नेछ।
७. कार्य समितिको बैठकमा बहुमतको निर्णय मान्य हुनेछ, र मत बराबर भएमा अध्यक्षले निर्णयक मत दिन सक्नेछ।
८. कार्य समितिको बैठकमा छलफल भएको विषयहरूको छुट्टै निर्णय कितावमा लेखी राखिने छ, र सो निर्णय विवरणमा बैठकमा उपस्थित सम्पूर्ण सदस्यहरूले सही गर्नु पर्ने छ, तर निर्णयमा असहमति जनाउनेहरूले कैफियत खोली सही गर्नु पर्ने छ।
९. संस्थाले गर्ने भनेको सम्पूर्ण कार्य कार्यसमितिको निर्णयबाट हुने छ।
१०. माथिका दफाहरू जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि कार्यसमितिले गर्न पाउने कुनै कार्यको सम्बन्धमा कार्यसमितीका सबै पदाधिकारीहरू लिखित रूपमा सहमत भएमा त्यस्तो सहमतिलाई निर्णय पुस्तिकामा संलग्न गरी त्यस्तो काम बैठक विना पनि गर्न सकिने छ। उपरोक्त बमोजिमको सहमतिलाई कार्य समितिको बैठकको निर्णय सरह मानिनेछ।

१४. **कार्य समितिको काम कर्तव्य र अधिकार:** कार्य समितिको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ।

१. संस्थाको आगामी वर्षको वार्षिक कार्यक्रम तथा अनुमानित बजेट बनाई साधारण सभामा प्रस्तुत गर्ने।
२. विधान बमोजिमको व्यवस्था पालना गरी साधारण सभाको निर्णय कार्यान्वयन गर्ने गराउने।
३. संस्थाको हितमा हुने कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने।
४. साधारण सभा प्रति उत्तरदायी रहने।
५. संस्थाको उद्देश्य प्राप्तिका लागि उपलब्ध साधन र श्रोतको अधिकतम उपयोग र प्रयोग गर्ने।
६. संस्थाको कार्य सम्पादन गर्न कार्य योजना बनाउने, श्रोत जुटाउने, कार्यान्वयन, सुपरीवेक्षण र अनुगमन गर्ने।
७. संस्थाको कोष र सम्पति सुरक्षित तरिकाले राख्न लगाउने र बैंक खाता खोली संचालन गर्ने।
८. संस्थाको कर्मचारीहरूको सेवा शर्त र सुविधा आदी सम्बन्धि कर्मचारी नियमावली बनाई साधारण सभाबाट स्वीकृत गराई लागु गर्ने गराउने।
९. संस्थाको उद्देश्य परिपुर्तिको लागि आफ्नो कार्य अवधिमा उपयुक्त व्यक्तिहरूको सल्लाहकार समितिका अन्य समिति, उपसमिति गठन गर्ने र आवश्यकता अनुरूप कार्यको बाँडफाँड गरी दिने।
१०. संस्थाको नेतृत्वदायी भुमिका निर्वाह गर्ने।

१५. **पद त्याग गर्न सक्ने:** अध्यक्षले उपाध्यक्ष मार्फत कार्य समिति समक्ष र उपाध्यक्ष तथा अन्य पदाधिकारीहरूले अध्यक्ष समक्ष राजिनामा दिई पद त्याग गर्न सक्नेछन्।

१६. **अन्य समितिहरू:**

१. यस विधानको परिधी भित्र रहेर संस्थाको कार्य संचालनको लागि कार्य समितिले आवश्यकता अनुसार अन्य समिति वा उप-समितीहरू गठन गर्न सक्ने छ, तर साधारण सभाको बैठकद्वारा अनुमोदन गराउनु पर्ने छ।
२. उप-समितिहरूको कार्यहरू कार्य समितिले तोकी दिए बमोजिम हुने छ।

परिच्छेद -५

पदाधिकारीहरूको काम कर्तव्य र अधिकार :

१७. **पदाधिकारीहरूको काम कर्तव्य र अधिकार:** कार्य समितिका पदाधिकारीहरूको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ।

१. अध्यक्षको काम कर्तव्य र अधिकार:
- क) समिति र सभाको बैठकको अध्यक्षता गर्ने, बैठक संचालन गर्ने ।
  - ख) निर्णयक मत दिने ।
  - ग) संस्थाको तर्फबाट प्रतिनिधित्व गर्ने वा प्रतिनिधि तोक्ने ।
  - घ) संस्थाको नेतृत्व लिने ।
  - ङ) आवश्यकता अनुसार बैठकहरू बोलाउन महासचिवलाई निर्देशन दिने ।
  - च) अन्य पदाधिकारी एवं सदस्यहरूलाई कामको बाँडफाँड गर्ने ।
  - छ) अभिलेख प्रमाणित गर्ने ।

२. उपाध्यक्षको काम कर्तव्य अधिकार:

- क) अध्यक्षलाई सहयोग गर्ने ।
- ख) अध्यक्षले दिएको जिम्मेवारी पुरा गर्ने ।
- ग) अध्यक्षको अनुपस्थितीमा निजको कार्य गर्ने ।

३. सचिवको काम कर्तव्य र अधिकार

- क) संस्थाको सचिवालयको रेखदेख र संचालन गर्ने ।
- ख) अध्यक्षको निर्देशन अनुसार बैठक र सभा बोलाउने ।
- ग) अभिलेख सुरक्षित राख्ने ।
- घ) अध्यक्षले दिएको अन्य जिम्मेवारी पुरा गर्ने ।

४. सह सचिवको काम कर्तव्य अधिकार:

- क) सचिवलाई सहयोग गर्ने ।
- ख) सचिवले दिएको जिम्मेवारी पुरा गर्ने ।
- ग) सचिवको अनुपस्थितीमा निजको कार्य गर्ने ।

५. कोषाध्यक्षको काम कर्तव्य र अधिकार:

- क) संस्थाको कोषको रेखदेख र संचालन गर्ने ।
- ख) साधारण सभामा वार्षिक कार्यक्रम र बजेट पेस गर्ने ।
- ग) लेखा दुरुस्त राख्ने ।
- घ) नियमित रूपमा वार्षिक लेखा परीक्षण गराउने ।

६. सदस्यहरूको काम र कर्तव्य र अधिकार :

- क) समितिको बैठकमा सक्रिय सहभागिता जनाउने ।
- ख) संस्थाको कार्यमा रचनात्मक भूमिकाको निर्वाह गर्ने ।

१८. गणपूरक संख्या :

१. कुल सदस्य संख्याको ६० प्रतिशत साधारण सदस्यहरूको उपस्थिती नभै साधारण सभाको काम कारवाही हुने छैन ।

२. तर विधानको दफा ११ को (५) मा उल्लेख भए बमोजिम, पुनः बोलाइएको साधारण सभामा कुल सदस्य संख्याको ५१ प्रतिशत भएमा सभा गर्न बाधा पर्ने छैन ।

परिच्छेद ६

आर्थिक व्यवस्था

१९. संस्थाको कोष :

१. संस्थाको आफ्नो एउटा छुट्टै कोष हुनेछ र सो कोषमा देहाय बमोजिमको प्राप्त रकमहरु जम्मा हुनेछन् :
- क) सदस्यता वापत प्राप्त प्रवेश शुल्क र सदस्यता शुल्कको रकम ।
- ख) कसै स्वेच्छाले दिएको अनुदान, सहायता वापत प्राप्त रकम ।
- ग) विदेशी संस्था व्यक्ति वा अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाबाट सहयोग वापत प्राप्त रकम ।
- घ) स्थानीय निकायबाट प्राप्त अनुदान वा सहयोग वापत प्राप्त रकम ।
- ङ) .....
२. विदेशी संघ संस्था वा व्यक्तिबाट आर्थिक सहयोग तथा अनुदान लिने भए संस्थाले नेपाल सरकार समाज कल्याण परिषदबाट पूर्व स्वीकृति लिईने छ ।
३. संस्थामा प्राप्त रकम स्थानीय बैंकमा जम्मा गरी बैंक खाता संचालन गरिने छ ।

२०. खाता संचालन: संस्थाको बैंक खाता अध्यक्ष र कोषाध्यक्षको (अनिवार्य) संयुक्त दस्तखतबाट संचालन हुनेछ । प्रचलित ऐन नियम अनुसार खर्च गर्ने तथा खर्चको श्रेस्ता राख्ने व्यवस्था गरिने छ ।

२१. कोषको रकम खर्च गर्ने तरिका: संस्थाको कोषमा जम्मा भएको रकम खर्च गर्दा देहाय बमोजिम तरिका अपनाई खर्च गरिने छ ।

- क) संस्थाको वार्षिक बजेट योजना र कार्यक्रम स्वीकृत नगरी कोषबाट खर्च गर्न सकिने छैन ।
- ख) साधारण सभाबाट पारीत बजेट र कार्यक्रमको अधिनमा रही कोषबाट रकम खर्च गर्न सकिनेछ ।
- ग) कोषबाट खर्च भएको रकमको आर्थिक प्रतिवेदन साधारण सभामा अनिवार्य रुपले पेश गर्नु पर्नेछ ।
- घ) कोषको रकम खर्च गर्दा तोकिए बमोजिम खर्च गर्नुपर्ने छ ।

२२. संस्थाको लेखा र लेखा परिक्षण:

१. संस्थाको आय व्ययको लेखा प्रचलित कानून बमोजिम स्पष्ट तवरले राखिने छ ।
२. संस्थाको लेखा परीक्षण प्रचलित कानून बमोजिम रजिष्टर्ड लेखा परिक्षकबाट हुने छ
३. नेपाल सरकार वा स्थानीय अधिकारीले चाहेमा जुन सुकै बखतमा पनि आफै वा मातहतका कर्मचारीहरु आई संस्थाको हिसाव किताव जाँच गर्न गराउन सक्ने छ ।
४. लेखा परिक्षणको नियुक्त साधारण सभाबाट हुनेछ । तर प्रथम वार्षिक साधारण सभा नभए सम्म लेखा परिक्षकको नियुक्ति कार्य समितिबाट हुनेछ ।
५. संस्थाको लेखा परीक्षण प्रतिवेदन र वार्षिक कार्य प्रगति विवरणको १/१ प्रति स्थानीय अधिकारी, जि.वि.स., समाज कल्याण परिषद् र सम्बन्धित निकायमा पेश गरिनेछ ।

परिच्छेद -७

निर्वाचन, अविश्वासको प्रस्ताव, विधान संशोधन सम्बन्धी व्यवस्था

२३. निर्वाचन सम्बन्धी व्यवस्था :

१. कार्य समितिको निर्वाचन प्रयोजनको लागि बढीमा ३ जनाको एक निर्वाचन समिति कार्य समितिको सहमतिद्वारा गठन गरिने छ ।

२. निर्वाचन समितिले प्रचलित कानूनको परिधी भित्र रहेर निर्वाचन कार्यविधि आफै व्यवस्थित गर्ने छ ।
३. निर्वाचन सम्बन्धी विवाद उत्पन्न भएमा विवादको टुंगो निर्वाचन समितिले गरेको निर्णय नै अन्तिम हुने छ ।
४. निर्वाचन सम्पन्न भएको भोलिपल्ट निर्वाचन समितिको स्वतः विघटन हुनेछ ।

२४. **उमेदवार हुने योग्यता:** कार्य समितिको उम्मेदवार हुन देहाय बमोजिमको योग्यता पुगेको हुनु पर्नेछ।

- क) विधानको दफा ७ को योग्यता पुगेको ।
- ख) संस्थाको सदस्यता नविकरण गरेको ।
- ग) संस्थालाई तिर्नु पर्ने दायित्व पुरा गरेको ।

२५. **अविश्वासको प्रस्ताव :**

१. अविश्वासको प्रस्ताव लिखित रूपमा कुन कुन पदाधिकारीको विरुद्धमा हो स्पष्ट खुलाई देहाय बमोजिमको रित पुऱ्याई संस्थामा दर्ता गर्नु पर्नेछ ।
  - क) नेपाली भाषामा शिष्ट शब्दको प्रयोग गरी लेखिएको हुनु पर्छ ।
  - ख) प्रस्तावको विषय स्पष्ट र व्यवहारिक हुनु पर्छ ।
  - ग) साधारण सभा सदस्यहरु मध्येबाट कम्तीमा १/४ (एक चौथाई) सदस्यहरुको प्रष्ट नाम थर र ठेगाना सहित खुलाई सही भएको हुनु पर्छ ।
२. उपदफा १ बमोजिम संस्थामा दर्ता भएको अविश्वासको प्रस्तावको स्पष्ट विषय खुलाई साधारण सभा वा विशेष साधारण सभा बस्ने स्थान, मिति, समय समेत बमोजिम साधारण सभा वा विशेष साधारण सभा बस्ने सुचना दिइने छ ।

३. **अविश्वासको प्रस्ताव माथि छलफलको प्रक्रिया:**

- क) साधारण सभामा अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले साधारण सभामा उप-दफा १ बमोजिमको प्रस्ताव पेश गर्न अनुमति दिनेछ र प्रस्ताव पेश गर्ने सदस्यहरु मध्ये १ जनाले अविश्वासको प्रस्ताव ल्याउनु पर्ने कारण सहितको आफ्नो अभिमत सभा समक्ष प्रस्तुत गर्ने छ ।
- ख) उप-दफा ३ (क) बमोजिम अविश्वासको प्रस्ताव, पक्षका सदस्यले आफ्नो अभिमत प्रस्तुत गरेपछि सो प्रस्ताव उपर मत प्रकट गर्न चाहने बढीमा अन्य ति जना सदस्यहरुलाई अध्यक्षले अभिमत प्रकट गर्न अनुमति दिन सक्नेछ ।
- ग) उप-दफा (१) बमोजिम अविश्वासको प्रस्ताव जुन पदाधिकारीहरु विरुद्ध प्रस्तुत गरिएको हो, अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले ती पदाधिकारीहरुलाई आफ्नो सफाई पेश गर्ने मौकाको लागि आफ्नो भनाइहरु राख्न अनुमति दिइने छ ।

४. **अविश्वासको प्रस्ताव माथि निर्णय:**

१. अविश्वासको प्रस्ताव उपर आफ्नो भनाई प्रस्तुत गर्ने क्रम समाप्त भएपछि अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले सो अविश्वासको प्रस्तावको बहुमत पक्ष वा विपक्षमा छ भन्ने निर्णयको लागि देहाय बमोजिमको कुनै एक तरिका अपनाई अविश्वासको प्रस्तावको निर्णयको घोषणा गर्ने छ ।
  - क) अविश्वासको प्रस्तावको पक्षमा मत प्रकट गर्ने एक समुहमा र विपक्षमा मत प्रकट गर्ने अर्को समुहमा छुट्याएर वा
  - ख) साधारण सभाका सदस्यहरुलाई अविश्वासको प्रस्तावको पक्ष र विपक्षमा गोप्य मतदान गराएर ।
२. साधारण सभाको कुल सदस्य संख्याको २/३ (दुई तिहाई) बहुमतले अविश्वासको प्रस्ताव पारित हुने छ । त्यस्तो प्रस्ताव पारित भएमा प्रस्तावित पक्षका व्यक्तिहरु पद मुक्त हुनेछ ।
३. निर्वाचित भएको ६ महिना नपुगी वा प्रस्ताव विफल भएको ६ महिना नपुगी त्यस्तो व्यक्ति उपर पुनः अविश्वासको प्रस्ताव ल्याउन पाइने छैन ।

२६. **विधान संशोधन:** कुल सदस्य संख्याको २/३ (दुई तिहाई) साधारण सभा सदस्यहरूले अनुमोदन गरे पश्चात मात्र संस्थाको कुनै दफा संशोधन वा खारेजको लागि स्थानिय अधिकारी समक्ष सिफारिस गरी पठाउनु पर्ने छ। स्थानिय अधिकारीबाट स्वीकृत भए पश्चात मात्र संस्थाको कुनै दफा संशोधन वा खारेज भएको मानिने छ।

२७. **नियम बनाउन सक्ने :**

१. संस्थाले आफ्नो कार्यसम्पादन गर्ने सन्दर्भमा आवश्यक नियम बनाउन सक्नेछ र सो नियम साधारण सभाबाट पारित गरी लागु हुनेछ र स्थानिय अधिकारीलाई सो को जानकारी दिनु पर्नेछ।
२. यो विधान र विधान अन्तर्गत बनेको नियमको अधिनमा रही संस्थाको कार्य संचालन र उद्देश्य कार्यान्वयनका लागि कार्यसमितिले कर्मचारी व्यवस्था र आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी विनियम बनाई लागु गर्न सक्नेछ। त्यस्तो विनियमहरू साधारण सभाबाट अनुमोदन गराउनु पर्नेछ।

२८. **कर्मचारीको व्यवस्था:**(क)संस्थाको दैनिक कार्य संचालन र योजना तथा कार्यक्रम संचालनको लागि कर्मचारी दरबन्दी सिर्जना, पारिश्रमिक, भत्ता तथा अन्य सुविधा र कर्मचारीको सेवा शर्तहरू अपनाउनु पर्ने कार्यविधि तोकिए बमोजिम हुनेछ।

(ख) संस्थाले विदेशी सहयोग प्राप्त गरी संस्थाको संचालन गर्ने कार्यान्वयन विदेशी सल्लाकार वा स्वयम सेवक राख्ने अवस्था भएमा निजले काम गर्ने अवधि पुऱ्याउने सेवा, कामको औचित्य, सुविधा र तिनको योग्यता समेतको विवरण खोली समाजकल्याण परिषदबाट स्वीकृति लिईने छ र सोको विवरण स्थानीय अधिकारी, जिल्ला विकास समितिमा समेत अनिवार्य रूपमा उपलब्ध गराईने छ।

२९. **संस्था खारेजी:**

१. साधारण सभाले आवश्यक देखेमा विशेष प्रस्ताव पारित गरी संस्था खारेजी गर्न सक्नेछ।
२. उपदफा १ बमोजिम संस्थाको खारेजीको प्रस्ताव पारित गर्दा साधारण सभाले खारेजीको कामका लागि एक वा एक भन्दा बढी लिक्विडेटरहरू र संस्थाको हिसाव कितावगर्नाको लागि एक वा एक भन्दा बढी लेखा परिक्षकहरू नियुक्त गर्न सक्नेछ।
३. उपदफा (२) बमोजिम नियुक्त लिक्विडेटर र लेखा परिक्षकहरूको पारिश्रमिक साधारण सभाले तोकिए बमोजिम हुनेछ।
४. यसरी कारणबस संस्था विघटन भई खारेज भएमा संस्थाको दायित्वको फरफारक गरी बाँकी रहने सम्पुर्ण जाय जेथा नेपाल सरकारको हुनेछ।

३०. **व्याख्या:** यो विधान र विधान अन्तरगत बनेको नियम विनियमको व्याख्या गर्ने अधिकार कार्य समितिलाई हुनेछ।

३१. **गोप्यता भंग गर्न नहुने:** यस संस्थाका कुनै पनि पदाधिकारी वा सदस्यले संस्थाको अहित हुने कार्य गर्नु हुदैन। कार्य समितिका पदाधिकारी वा साधारण सभाका सदस्यहरूले बैठक वा साधारण सभामा असभ्य र अशुचल शब्दको प्रयोग गर्न पाईने छैन।

३२. **ऐन अनुसार हुने:** यस विधानमा उल्लेख नभएका कुराहरू कानून बमोजिम हुनेछ र संस्था दर्ता ऐन नियम, र प्रचलित कानून संग बाभिन गएमा बाभिएको हद सम्म स्वतः निष्कृत हुनेछन्।

३३. **निर्देशनको पालना:** नेपाल सरकार वा स्थानिय अधिकारीले समय, समयमा दिएको निर्देशनको पालना गर्नु संस्थाको कर्तव्य हुनेछ।

३४. **तदर्थ समिति:**

१.यो संस्था स्थापना गरी दर्ता गराउनुको लागि गठित तदर्थ समितिले ६ महिना भित्र साधारण सभा बोलाई विधान अनुसारको निर्वाचन समितिको गठन गरी नयां कार्य समितिको निर्वाचन गराउने छ र सो को जानकारी स्थानिय अधिकारीलाई दिइने छ।

२.प्रथम पटक निर्वाचन सम्पन्न नभए सम्मको अवस्थामा कार्य समितिले गरेका काम कारवाहीहरू यसै विधानसरह भएको मानिने छ।

३५. हामी ..... **संस्थाका** निम्न संस्थापकहरू यस विधान बमोजिम कार्य गर्न मञ्जुर भई निम्न साक्षीको रोहवरमा विधानमा सहीछाप गर्दछौं।

संस्थापकको नाम, थर र ठेगाना,	साक्षीको नाम, थर, वतन र सहिछाप
------------------------------	--------------------------------

१. नाम थर : ठेगाना: पद:	१. नाम थर ठेगाना:
२	२. नाम थर : ठेगाना:

अनुसूचि-१

संस्थाको छाप र चिन्हको विवरण
स्पष्ट व्याख्या गरी माथि पढिट नेपाली भाषामा
तल पढिट आवश्यक भएमा अंग्रेजीमा
वीचमा ठेगाना र स्थापना मिति
राखी वनाउने